

det saakaldte tykke og tynde Latunmæssing. Disse Bevillinger ere confirmerede af de paa følgende Regenter, og senest under 13de Aug. 1856, dog med det udtrykkelige Tilspøende, at Confirmationen kun gjælder, „forfaavidt der ikke i bemeldte Privilegier ved senere almindelige Foranstaltninger er skeet eller herefter skeer nogen Forandring.“ — Hvad nu angaaer den sidste Clausul med Hensyn til Brede Kobber og Brede Messingværk, maa det imidlertid bemærkes, at det af Ministeriet udtrykkeligt er erkjendt, at hvis disse Privilegier ved en saadan senere almindelig Foranstaltning skulde blive hævede, vil der formeentlig være Grund til at give Vedkommende Erstatning derfor. Alle de Spørgsmaal, som opstaae ved disse specielle Privilegier, maae imidlertid nærmere undersøges og ville ogsaa blive undersøgte fra Ministeriets Side, hvorefter der da vil blive taget Beslutning, om man bør forelægge Rigsdagen en Lov, hvorved ialfald Frd. af 26de Novbr. 1768 hæves.

Thune: Den ærede Minister har nu udtalt det, som jeg vilde have tilladt mig at henlede Opmærksomheden paa, nemlig at, naar der skal gives en vis Godtgjørelse til Kobberværkerne, da bør den udredes af Kobbersmedene, idet det forekommer mig, at de Grunde, som i Andragendet ere anførte for at berøve Kobberværkerne deres Rettigheder, ikke ere saaa skyldstgjørende, at Staten bør gaae ind paa at svare en saadan Godtgjørelse. Det hedder nemlig i dette Andragende, at Kobbersmedenes Antal er forøget betydeligt, siden Kobberværkerne fik disse Rettigheder, og at enhver af dem ernærer en selvstændig Familie; men denne Forøgelse kan ikke influere paa Spørgsmaalet, thi da de i sin Tid etablerede sig, vare de vidende om de Rettigheder, som Kobberværkerne havde. Endvidere er der saavel af den ærede Minister som af den ærede Forslagsstiller omtalt de Dvergreb, hvori Kobberførerne skulde have gjort sig skyldige, ligesom det ogsaa hedder i Andragendet, at disse Kobberførere skulle være Indsødte, men at flere af dem ikke ere det; i den Anledning maa jeg bemærke, at forfaavidt der skeer Dvergreb fra Kobberførernes Side, kunne Kobbersmedene ganske ligesom

andre Haandværkere og Næringsdrivende søge Lovens Beskyttelse, og maae saaledes søge at værne om deres Ret. Det hedder fremdeles, at Retten til at omsøre Varer ikke skulde være til nogen stor Fordeel for Kobberværkerne, og at Kobberværkerne, naar de mistede denne Ret, vilde have accurat den samme Fordeel som tidligere, idet Kobbersmedene vilde kjøbe saamange Kobberplader og andet raat Materiale, som det færdige Arbejde indeholder; dertil maa jeg dog bemærke, at dette Punkt er noget tvivlsomt; thi naar en Vare tilbydes i Huset, sælges der meer af den, end naar man skal søge den i nærmeste Kjøbstad, og forudsat, at det var rigtigt, at man ved at tage Andragendet tilfølge ikke berøvede Kobberværkerne nogen Rettighed, da troer jeg, at Kobbersmedene temmelig let vilde kunne overeens med Kobberværkerne, og selv om der skulde udredes en ubetydelig Afstindelsessum, vilde den jo med Lethed kunne udbetales af Kobbersmedene, hvem denne Sag nærmest vedkommer, idet jeg ikke kan gaae ind paa, at denne Foranstaltning kan siges at være saameget i det Offentliges Interesse, at Staten skulde udbetale Summen. Det hedder fremdeles i Andragendet, at dette Forhold ikke er til nogen Fordeel for Landmanden; men paa samme Sted paaviser man dog i selve Andragendet flere Fordele, som Landmanden har. Han har saaledes for det Første den Fordeel, at Varerne blive førte til ham i Huset; en anden Fordeel, han har deraf, er den, at han kan ombytte det gamle Metal, han har i Huset, mod nye Varer; en tredje Fordeel for ham er, at han undertiden hos Kobberførerne kan nyde en Credit, som Kobbersmedene ikke kunne give ham; en fjerde Fordeel for ham er, at han hos Kobberførerne ofte kan faae det Reparationsarbejde udført, som han ellers maatte lade udføre i nærmeste Kjøbstad. Saaledes synes det mig, uden i saa Henseende at anstille nogen Undersøgelse udenfor det, der indeholdes i Andragendet, at dette selv indeholder flere Fordele for Landmanden. Om disse nu kunne opveies derved, at Kobbersmedene levere bedre Arbejde, veed jeg ikke; men det er ialtfald Noget, som det forekommer mig, at man maa lade Landmanden selv bedømme og afgjøre, og finder denne sig